

UN FÈNIX QUE RENEIX DE L'AIGUA I NO DEL FOC

Santiago Serrano Maya

*Pensava: "Moriré dintre del meu niu
amb tants dies com grans de sorra"*

Job. 29.18

Bíblia catalana, 1994

Trad. interconfesional.

A la Parròquia de Nostra Senyora del Coll de les Savines es conserva una pica d'aigua beneïta situada al costat del portal de Sant Martí que està documentada al 1512. En aquell temps i per modificacions realitzades a l'església s'acordà col·locar una nova font baptismal. El consell municipal de Cervera aprovà aquesta proposició el 4 de desembre del mateix any, i s'encarregà el treball al mestre de cases Joan Barrufet, qui no cobraria per la seva feina ja que ho faria "per amor de Déu" i si se li donava la pedra.¹

La font té cinc figures escolpides, de les quals la frontal representa un fènix, al fons del qual apareix la signatura del mestre d'obres (Barrufet), que potser fou una forma de cobrament.

Però per què una font baptismal duu una imatge tan poc freqüent a les figures del cristianisme? En primer lloc s'ha de destacar que les referències al fènix es troben només a l'Antic Testament (Job. 29.18). Com se sap la Bíblia presenta grans problemes de traducció i d'interpretació. Job, posat a prova per Deu i davant la pèrdua dels seus

¹ Josep M. Llobet i Portella. *Art certerí del segle XVI*. Lleida: Virgili & Pagès, 1990.

fills (niu), reneix com el fènix, en molts anys (sorra).

Una altra interpretació pot ser: *Pues digo: Aunque fenezca con mi nido
cual fénix multiplicaré mis días.*

Una altra lectura és: *i em deia: Amb el meu niu expiraré,
com el fènix viuré molts dies*

Fund. Biblia catalana, 1968

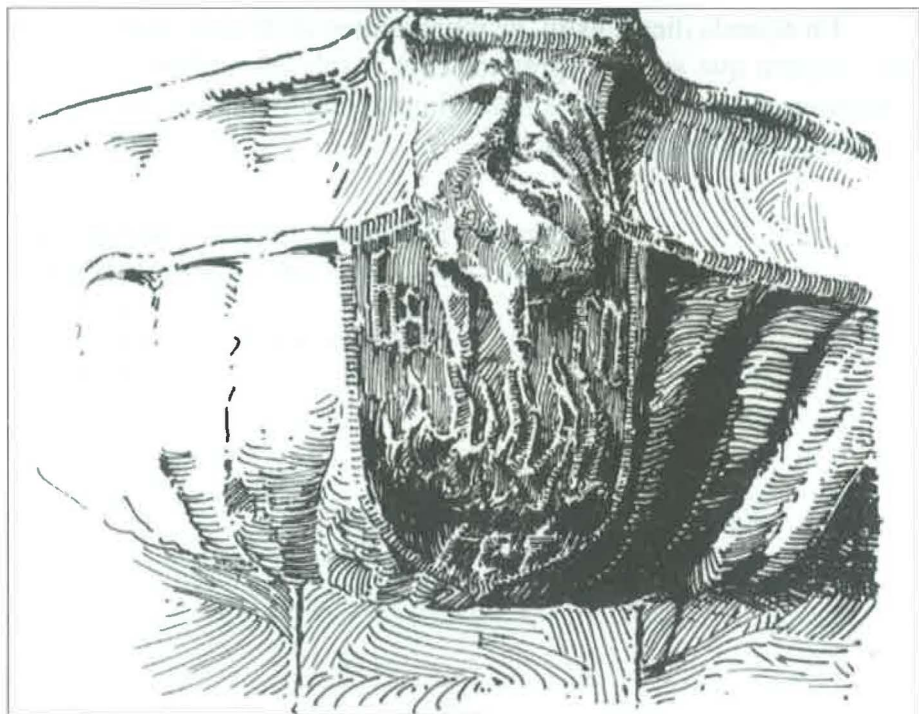
Què era el fènix a qui es compara el pacient Job. És, de fet, un mite originari d'Egipte; és possible que sigui una representació de l'*agró cendros*, que era venerat a Heliòpolis, ciutat del sol el propi fènix té com a segon nom "*au del sol*". Es creia que sorgia de la fronda de les palmeres renaixent del sol, d'aquí que algunes traduccions bíbliques ens parlen de palmeres en l'esmentada cita.

El mite anà derivant i se centrà en la idea d'un ocell que moria després de viure cinc-cents, mil o més anys al seu niu incendiats (pel sol?) renaixia amb nova força de les seves pròpies cendres. Job mor amb el seu niu, mor amb i en la seva prole i reneix per la fé, en molts dies, com grans de sorra del desert.

La idea se centra per tant en la resurrecció, els fidels batejats renaixen a la fé; cal recordar que a l'antigüetat el bateig és tardà quan la persona ja era adulta. L'aigua neteja i renta, i es resorgeix reviscut en una nova comprensió del món i en una unitat amb la divinitat; en altres paraules, es reneix a una nova vida.

La idea de renaixement no es només mística. Cervera està enclavada en una regió de secà on l'aigua té una gran importància, la seva absència o la seva abundància fa que la terra i els homes renaixin a una realitat d'abundància o escassetat. Recordem aquí la importància de l'aigua a la pròpia festa de Sant Magí que rememorem (renaixem) cada any. La font baptismal parla d'aquesta realitat. D'aigua que renova la vida, la vida espiritual i la vida dels homes.

La pròpia naturalesa reneix contínuament en els cercles agraris. La naturalesa està constantment renaixent, els arbres de fulla caduca

Pica d'aigua beneïta a l'església de Santa Maria de Cervera. *Llibre de Cervera*

moren a l'hivern i quan arriba la primavera resorgeixen un altre cop a la vida. La terra mateixa i alguns animals moren amb l'arribada del fred i reneixen amb les primeres calors. Els astres moren i renaixen, el sol neix a cada albada i mor al capvespre, la lluna experimenta diferents fases en un mes, desapareix i torna a renàixer en cercles que ens recorden al fènix que mor abraçat en el seu niu i reneix de les seves pròpies cendres.

Si s'observa amb certa imaginació a l'au esculpida a la pica, ens porta a la memòria la imatge de les cigonyes. De fet les cigonyes desapareixen (moren) amb el fred de l'hivern i retornen (renixen) cada any amb la seva tornada als seus nius de sempre a cada primavera.

Per últim cal recordar una vegada més que el discurs cristià en el Nou Testament, és la idea del renaixement. Jesucrist mor en la creu al Gòlgota i reneix al tercer dia perquè així ho comprovi Sant Tomàs.

En aquests dies d'estiu, de renaixement de la vida i per a tots els que creguin que se'ls ha prés tot com a Job, els millors desigs de renaixement i que aquest es multipliqui, innumerable com grans de sorra dels immensos deserts.

*Y després d'això visquè Job cent quaranta anys.
I va veure als seus fills, i als fills dels seus fills, fins a la quarta generació.*

I va morir Job de vell, i fart de dies.

Job. 42.16-17.

La Bíblia del Oso.

Trad.de Casiodoro de Reina,1569